

DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENT

02.02.2011

Fiskeri- og kystdepartementet
Postboks 8118 Dep
0032 OSLO

Deres ref
180111

Vår ref
201100205-/EYA

Dato

01 MAR 2011

Vedrørende forslag om økt individvekt for settefisk av laks ørret og regnbueørret (prøveordning)

Miljøverndepartementet viser til høringsbrev av 18. januar 2011 fra Fiskeri- og kystdepartementet hvor det foreslås en prøveordning med økt individvekt for settefisk av laks, ørret og regnbueørret.

Etter Miljøverndepartementets syn er det viktig at det søkes tilpasninger som kan redusere miljøpåvirkningene fra akvakulturvirksomhet. Forlenget landfase for oppdrettsfisk kan gi miljømessige positive effekter i form av redusert risiko for rømming og sykdom, herunder spredning av lakselus. Vi ser det derfor som positivt at næringen får anledning til å prøve ut lukkede produksjonssystemer, og at dette på lengre sikt kan gi miljøfordeler. Likevel mener vi at det er betydelig usikkerhet knyttet til effekter og miljømessige konsekvenser av forslaget, og at dette tilsier en mer forsiktig tilnærming enn foreslått. Slik forslaget foreligger nå, vil det også ha betydelige administrative konsekvenser for miljøforvaltningen.

De fleste utslippstillatelser for settefiskanlegg er i dag basert på antall settefisk som er tillatt produsert per år. Det er kun et fåtall settefiskanlegg som i dag har en utslippstillatelse basert på biomasse per år. Forslaget om økt individvekt vil, dersom ikke annet presiseres, innebære økt biomasse for alle anleggene som har tillatelse basert på antall settefisk. Dette vil medføre økte utslipp av næringssalter og organisk materiale, og vil utløse krav til endrede utslippstillatelser etter forurensningsloven § 18. Det er ikke gitt at den enkelte resipient vil tåle en slik økt belastning og at tillatelse til økte utslipp kan gis. Høringsbrevet reflekterer i liten grad omfanget og konsekvensene av dette. Miljøverndepartementet er bekymret for både de miljømessige utfordringer som eventuelle økte utslipp kan medføre, og for det betydelige økte omfanget av saksbehandling

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Kontoradresse
Myntgt. 2
postmottak@md.dep.no
www.miljo.no

Telefon
22 24 90 90
Org no.
972 417 882

Avdeling for naturforvaltning
Telefaks
22 24 95 60

SaksbehandlerØyvind
Andreassen

for fylkesmennene som må forventes.

Selv om vi antar at økt smoltstørrelse i hovedsak skal produseres på sjøvann, vurderer vi det også slik at forslaget kan medføre at behovet for ferskvann til settefiskanleggene vil øke. Ved en rekke settefiskanlegg er allerede vannuttaket fra vassdrag konfliktyft. Økt ferskvannsforbruk utover dagens tillatelser forutsetter tillatelse fra Norges vassdrags- og energidirektorat. Konsekvensen av økt ferskvannsuttak må i tillegg til målsettingene i naturmangfoldloven også vurderes i lys av målene og § 12 i vannforskriften. Disse forhold er etter vår vurdering ikke i tilstrekkelig grad synliggjort eller drøftet i høringsbrevet.

Det er i høringsbrevet kort redegjort for at forslaget til prøveordning er vurdert opp mot prinsippene for offentlig beslutningstaking som følger av naturmangfoldlovens §§ 8 til 12. Miljøverndepartementet vil i denne sammenheng gjøre oppmerksom på at det ikke er tilstrekkelig å peke på at disse vurderingene er gjort, men at vurderingene som ligger til grunn for beslutningen også må framgå, jf. naturmangfoldloven § 7. Her savner vi en nærmere redegjørelse av negative miljøkonsekvenser som kan oppstå som følge av ordningen, herunder faren for økte utslipp og miljøkonsekvenser som følge av økt forbruk av ferskvann. Videre må det redegjøres for den samlede belastningen av forslaget, både i forhold til faren for økt samlet belastning ved den enkelte lokalitet, men også summen av miljøvirkningene innefor geografiske områder. Ettersom ordningen hovedsakelig er tenkt regulert gjennom forskrift med generelle tillatelser til økt individstørrelse ser vi at vurderinger av samlet belastning, jf § 10, er særlig krevende å gjennomføre. Miljøkonsekvensene og den samlede belastningen er etter vår vurdering uklare både ved det enkelte anlegg og trolig også for større geografiske områder. Vi mener at disse forhold taler for at tillatelse til økt individstørrelse bare bør gis gjennom en egen og helhetlig søknadsprosess, hvor de samlede miljøkonsekvensene kan vurderes på mer en tilfredsstillende måte, jf. prinsippene i naturmangfoldloven §§ 7-12.

Ordningen bør avgrenses slik at den ikke medfører økte utslipp som vil kreve endrede utslippstillatelse for den enkelte lokalitet. Miljøverndepartementet vil videre anbefale at prøveordningen innrettes slik at næringsaktørene må søke Fiskeridirektoratet om tillatelse til økt individvekt for det enkelte settefiskanlegg, og at prøveordningen i første omgang bør innrettes mot et begrenset antall områder hvor utfordringene med lakselus og rømt oppdrettsfisk i dag er størst. Ordningen kan for eksempel avgrenses til et fjordsystem eller et fylke som har særskilte utfordringer med lakselus og rømminger i dag. Dersom en slik innretning av ordningen velges har vi ingen innvendinger mot at hele produksjonen på det enkelte anlegg omfattes av ordningen. Om det likevel velges en dispensasjonsadgang, slik som det er foreslått i høringsbrevet, må denne ikke ha lengre varighet enn prøveordningens avgrensning.

En mer avgrenset prøveordning for utvalgte selskaper og lokaliteter, som vi foreslår, vil også bedre mulighetene for at de faktiske virkingene av en slik mulig omlegging kan evalueres på en god måte. Evaluering av en prøveordning hvor alle settefiskanlegg omfattes vil etter vår vurdering måtte bli uforholdsmessig omfangsrik og svært ressurskrevende. På grunn av usikkerhet knyttet til forventet effekt og mulige miljøkonsekvenser av forslaget mener Miljøverndepartementet at prøveordningen bør evalueres etter tre år, eventuelt med

mulighet for forlenges i ytterligere tre år. Vi savner i denne forbindelse en tydeligere beskrivelse av den planlagte evalueringen og hvilke suksesskriterier som vil bli lagt til grunn.

Vi vil til slutt understreke betydningen av at en prøveordning i fullskala vil måtte legge beslag på en stor andel av saksbehandlingskapasiteten hos fylkesmennene og trolig også hos andre etater. Dette vil i så fall gå på bekostning av den øvrige saksbehandlingen i akvakultursaker. Avslutningsvis vil vi vise til høringsuttalelsene fra Direktoratet for naturforvaltning og Klima- og forurensningsdirektoratet i samme sak.

Vi forutsetter at Fiskeri- og kystdepartementet har en nærmere prosess med Miljøverndepartementet før eventuelle forskriftsendringer fastsettes.

Med hilsen

Gudrun Schneider (e.f.)
fagdirektør

Øyvind Andreassen
rådgiver

Kopi:
Direktoratet for naturforvaltning
Klima- og forurensningsdirektoratet